

FEMKE
ROOBOL

Bewegend
beeld

De ontmoeting
tussen twee mensen
zet alles weer in
beweging

Femke Roobol

Bewegend beeld

Uitgeverij Zomer & Keuning

Voor Lars

I

1965–1966

*Birds sing out of tune
And rain clouds hide the moon
I'm okay, here I'll stay
With my loneliness*

A world without love, Peter and Gordon, 1964

1

Ida

Amsterdam, november 1965

Ze heeft moeite om haar ogen open te doen. Haar wimpers lijken aan elkaar geplakt met lijm en bij de eerste poging om te knippen gebeurt er niets.

Ze controleert of het de tweede keer lukt, en een derde maal. Nu zijn ze open.

Het is donker, of liever gezegd inktzwart.

Wanneer Ida zich uitstrekt, hoort ze geritsel van stof. Ze moet op een bed liggen, onder een laken en deken.

Haar vermoeden wordt bevestigd als ze haar arm uitstrekt en een ijzeren buis voelt. De spijl van het hoofdeinde van een bed, denkt ze.

Ze hoort geluiden, maar ze kan ze niet thuisbrengen. Er klinkt onderdrukt gehoest, alsof er nog iemand in de kamer is.

Geratel van metalen ringen over een stang. Een jammerende stem, iemand die zachtjes sust. Het gepiep van een machine. Daarnaast ruikt ze de doordringende geur van desinfectiemiddel, zo sterk dat ze ervan moet kokhalzen.

Ze werkt zichzelf op een elleboog.

‘Ho, ho,’ zegt een stem. Iemand pakt haar beet en duwt haar terug naar beneden. ‘Zachtjes aan.’

Haar hoofd belandt in iets wat mee veert, een kussen. Het ratelen van zo-even is waarschijnlijk het open- of dichttrekken van een gordijn.

Ze tast nog een keer met haar hand, haar vingers komen de wol tegen van een deken, stoten tegen een tafeltje.

Het daagt haar, ze ligt in het ziekenhuis.

‘Vic?’ zegt ze. Haar stem klinkt schor, alsof ze al een tijd hier is zonder iets te drinken te hebben gehad. Haar keel voelt aan als schuurpapier.

‘Ik haal de dokter,’ zegt dezelfde stem weer. ‘Blijf liggen alsjeblieft.’

Ida’s hoofd bonkt. Misschien heeft ze het bezeerd en hebben ze haar daarom in een donkere kamer gelegd om bij te komen?

Ze probeert zich te herinneren waar ze was, gisteren of misschien vandaag, maar alles is vaag en vreemd. Ze weet zeker dat Victor en zij bij elkaar waren.

‘Ida!’ De stem van haar moeder. Onmiddellijk dringt de geur van viooltjes Ida’s neus binnen.

Een arm wordt zonder pardon onder haar hoofd geschoven, haar moeders wang is nat. Ze snikt. ‘Ik dacht dat je nooit meer wakker zou worden. Ik was zo bang dat ik je kwijt was.’

‘Mam,’ zegt Ida. Ze probeert haar moeder weg te duwen. ‘Je drukt me plat.’

‘Hoe voelt u zich, juffrouw Hartog?’ Een diepe, mannelijke, bas verstoort de omhelzing van haar moeder. Ze trekt zich terug.

‘Ik ben dokter Hering. U heeft een ongeluk gehad,’ zegt de man.

Ongeluk? Ida speurt haar geheugen af. Ze weet echt niet hoe ze hier is gekomen, wat ze heeft gedaan of waar ze vandaan komt.

Victor had met haar afgesproken. Gingen ze ergens naartoe? Een theatervoorstelling? Uit? Naar de film mischien, of een dansgelegenheid.

‘Waar is Victor?’ vraagt ze.

Het blijft even stil. ‘U bent van een motor af gevallen en daarbij bent u gewond geraakt aan uw hoofd. Verder moet uw been worden gezet. We hebben u in slaap gehouden tot we dachten dat u de operatie aankon. Het komt helemaal goed met uw been, daar hoeft u geen twijfels over te hebben. U zult zien dat u zo weer op en top kunt functioneren.’

De woorden van dokter Hering dringen maar half tot Ida door. Ze schuift heen en weer in het smalle bed.

Kon ze maar wat meer zien, die kunstmatige duisternis hindert haar om zich te oriënteren. Er bekruipt haar het gevoel dat er iets niet klopt.

Ze wil nog een keer vragen naar Victor. Ze heeft nog nooit van haar leven motor gereden, alleen toen ze bij hem achterop zat. Trok die mist maar op in haar hoofd, ze lijkt wel zat. Ze weet dat ze niets heeft gedronken.

Dat zou ze nooit doen voor een belangrijk optreden. Haar eerste concertreeks, vijf per week. Bach, Beethoven, Chopin. Grote namen voor een klein meisje, een unieke kans, een prachtig begin van haar carrière.

Ze zou nooit zo stom zijn te riskeren dat ze niet zou

kunnen spelen. Met een kater, strak van de hoofdpijn. Maar nu ze aan hoofdpijn denkt, dit voelt heel anders dan een houten kop.

Voor een beetje katterigheid kom je niet terecht in het ziekenhuis. En ze weet zeker dat ze zichzelf geen delirium heeft gezopen.

Ze doet haar ogen dicht en meteen daarna weer open, maar de duisternis blijft even ondoordringbaar.

Haar hart klopt in haar keel, ze begint te zweten. ‘Dokter?’

‘Ja, juffrouw Hartog?’

‘Heeft u het licht speciaal uitgedaan zodat mijn hoofd beter kan uitrusten?’

‘Hoe bedoelt u?’

‘Het is hier zo donker.’

‘Het is dag, Ida.’ Zijn stem klinkt plotseling een half octaaf hoger. Jong, jonger dan ze in eerste instantie dacht. ‘De zon schijnt door het raam naar binnen.’

‘Juist.’

‘Waarom denk je dat het donker is?’

‘Heb ik een verband over mijn ogen?’

‘Nee, er waren geen hoofdwonden of iets dergelijks. Ook geen inwendige bloedingen. We hebben u goed onderzocht. De helm heeft u voldoende beschermd, denk ik.’

Ach ja, de helm. Er was geen tweede, alleen zij droeg er een. Victor had zonder gereden.

Ida slaat een hand voor haar mond. Ze weet niet meer wat ze het eerst moet vragen. Uiteindelijk zegt ze: ‘Waarom kan ik niets zien?’

Er gebeurt een aantal dingen tegelijk.

Ida's moeder maakt een verstikt geluid, ze zegt dat ze haar man gaat halen. 'Hij is in de cafetaria, achter een kop koffie aan.'

De dokter roept een verpleegster. Ze helpt Ida om rechtop te gaan zitten en schuift een kussen achter haar rug. Ida leunt er dankbaar tegenaan, nog steeds een beetje duizelig.

'Volg het lichtje met uw ogen,' zegt de dokter.

Ida staart naar de richting van zijn stem. Ze heeft geen idee waarop ze zich moet richten. Er zijn geen grijzige, vage vlekken. Geen wazige vormen waaraan ze iets herkent. Noppes, nada, zilch. Onherbergzame leegte, een woestijn, zonder een oase in zicht.

In de loop van de jaren is ze gewend geraakt aan het feit dat haar linkeroog ongeveer veertig procent zicht heeft. Haar rechteroog is beter, maar wel te slecht om bijvoorbeeld de ene subtiele pasteltint van de andere te kunnen onderscheiden. Een aangeboren, progressieve afwijking.

Hoe ouder ze werd, des te meer had Ida langzaam het vermogen verloren om goed diepte te zien. Kleuren vervaagden en het leek alsof ze voortdurend door een koker heen keek.

Doktoren hadden uitgelegd dat de netvliezen van haar beide ogen steeds verder zouden worden aangetast. De prognose was weinig rooskleurig.

Rond haar dertiende was ze binnenstebuiten gekeerd. Artsen hadden voorspeld dat ze tegen haar veertigste waarschijnlijk blind zou zijn. De uitspraak hangt altijd als

een zwaard van Damocles boven haar hoofd en bepaalt in zekere zin haar hele leven.

Nu, op haar vijftiengste, dus plotseling volslagen duisternis.

Haar mond spert zich open, een schreeuw welt op in haar borstkas. ‘Nee,’ gilt ze. Ze slaat om zich heen.

Stevige armen houden haar vast, een stem spreekt kalmerende woorden in haar oor. Ze blijft nog even tegenstand bieden.

Een felle prik doorboort de huid van haar arm. De schoften hebben haar een injectie gegeven.

Zwart is gewoon zwart, denkt ze voor ze zich ontspant. Als je niets ziet is de wereld altijd donker. De gedachte is deprimerend, het huilen staat haar nader dan het lachen, en dan zomaar ineens trekt er een zwaar gewicht aan haar, ze gaat onder zeil.

Als ze ontwaakt is het warmer in de kamer. Iemand houdt haar hand vast, ze hoort een zachte ademhaling.

Ze schraapt haar keel.

‘Ida? Ben je wakker, kindje?’

‘Wat gebeurt er, papa?’

‘Je ligt in het ziekenhuis.’

‘Zover was ik ook.’

‘Je hebt een ongeluk gehad. Je hebt veel geluk gehad, als je geen helm had gedragen was je er niet meer geweest. De wegen waren glad, je bent van de motor af geslingerd en met je hoofd op het asfalt terechtgekomen. Je been is op verschillende plaatsen gebroken. We dachten dat het alles was. Kun je...’ Haar vader zwijgt.

‘Waar is mama?’

‘Kleding halen thuis. Ook wat spulletjes voor jou. Een radio. Langspeelplaten. Het ziekenhuis heeft een platen-speler te leen. We dachten dat je wel wat muziek wilde horen.’

Ida schudt haar hoofd, tranen wellen op onder haar oogleden. ‘Ik zie niets meer, papa.’

Hij knijpt in haar hand. ‘Het spijt me.’

‘Ik wist natuurlijk dat het er ooit aan zat te komen, maar minder onverwachts, niet zo in één klap. Ik kan me niet herinneren wat ik gisteren heb gedaan...’

‘Meisje, je ligt hier al drie dagen.’

‘Drie? Dat is onmogelijk.’

‘Jullie waren onderweg naar Weesp. Je had in het eet-café van Annechies vader piano gespeeld omdat de vaste pianist griep had. Dat is tenminste wat zij me heeft verteld. Daarna zou Victor je op de motor van zijn broer thuisbrengen. Er zitten een paar uur tussen jullie vertrek en de melding van het ongeluk. Geen idee wat jullie in de tussentijd hebben gedaan, het is niet langer dan een halfuur van Amsterdam naar Weesp. Misschien kan jij het ons vertellen?’

Ida fronst haar wenkbrauwen. Annechien is haar beste vriendin, ze zien elkaar bijna dagelijks. Haar vader heeft een bistro in het centrum van Amsterdam. Soms speelt Ida voor hem, als hij omhoog zit.

Ida schudt haar hoofd. ‘Ik kan me niets herinneren. Voor mij is het nieuw wat u vertelt.’

‘Tijdelijk geheugenverlies komt wel vaker voor,’ zegt dokter Hering. Hij denkt dat het je snel weer te binnen schiet wat je allemaal hebt meegemaakt.’

‘Kunt u het Victor niet vragen? Hij was er tenslotte ook bij.’

Haar vader geeft geen antwoord.

‘Papa?’

Er klinkt een gesmoorde snik. Ida probeert omhoog te komen. ‘Is er iets met Victor, papa?’

‘Meisje, ik heb geen idee hoe ik het moet zeggen. Hij...’

Ida heeft ineens de neiging om haar vingers in haar oren te stoppen en heel hard *la la la* te zingen zoals kleine kinderen doen wanneer ze weigeren te luisteren. ‘Nee,’ zegt ze. ‘Zeg het liever toch niet.’

‘Ida, Victor had geen helm op. Hij werd van de motor geslingerd, net als jij. Maar zijn hoofd...’ Papa slaakt een zucht. Dan zegt hij snel: ‘Het spijt me zo verschrikkelijk.’

Ida ligt heel stil. Ze dwingt zichzelf te denken aan afgelopen zomer.

Ze waren de stad uit gefietst om te picknicken. Boterhammen met jam in de fietstassen, tomaten, blokjes kaas. Een fles wijn. Twee glazen. Victor had een gebakje meegenomen.

Het gras kriebelde Ida’s blote benen. Ze likte chocola van haar vinger. Boven haar hoofd dreven schapenwolken, het rook naar hooi. Een bries streelde haar wang.

Victor zakte op één knie. ‘Wil je met me trouwen?’

De ring vonkte in het zonlicht, zijn lippen waren zo zacht.

‘Ja.’ Twee armen om zijn nek, de wereld zo kleurig, ondanks haar handicap.

‘Ida?’ vraagt haar vader nu. Hij schudt haar arm. ‘Heb je me gehoord?’

Ida zakt weg in de kussens. In haar hoofd klinkt Victors stem. 'Ik laat je nooit alleen. Mijn vogeltje, mijn nimfje, mijn Idaatje.'

Van de zomer was het leven te mooi om waar te zijn.

Hoe hou je je staande als alles om je heen verandert?

Het is 1968 en het borrelt in de samenleving. Overal maken jongeren zich los van de normen en waarden van hun ouders om te ontdekken wat ze zélf belangrijk vinden. Fotograaf Marten Hilbrands zet zich ook af tegen zijn ouders en verhuist na een uit de hand gelopen ruzie naar de hoofdstad, op zoek naar vrijheid.

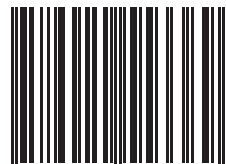
Ida is net afgestudeerd als pianiste aan het conservatorium wanneer haar leven een dramatische wending neemt. Door een motorongeluk verliest ze in één keer haar jeugdliefde én haar zicht. Ondanks haar handicap blijft ze pianospelen, maar ze leidt een teruggetrokken bestaan.

Terwijl Marten zich in een leven vol avontuur stort, wordt Ida's wereld juist steeds kleiner. Toch raken hun levens op een onverwachte manier met elkaar verweven.

In haar historische romans combineert Femke Roobol uitgebreid historisch onderzoek met levensechte personages en spannende verhaallijnen. Voor *Bewegend beeld* dook ze in de geschiedenis van de Maagdenhuisbezetting en zette ze de tumultueze jaren zestig op papier.

NUR 342

9 789020 553369 >